

Лъчезарни сонети 2018

Сборник с избрани 4+13 из 159 сонета от анонимен Първи всебългарски конкурс „Награда Лъчезар Станчев за поезия в сонет“ от Община курорт Вършец, 2018 г.

С подкрепата на „Фондация Лъчезар Станчев за поезия“ – съорганизатор, Национален литературен музей, Алманах „Огоста“, в. „Труд“, БНР „Радио Видин“, Регионална библиотека „Гео Милев“ – Монтана и вестник „Вършец“. Обявята е публикувана в Интернет, в. „Труд“ в. „Сега“, БТА, в. „Литературен вестник“ в. „Словото днес“ и в. „Вършец“.

Изданието на Сборника и изборът на 4+13 из 159 сонета е от „Фондация Лъчезар Станчев за поезия“ – съорганизатор на Конкурса.

Аз ли??? / Петър Кацацов
Пловдив

На Лъчезар Станчев
„Ще дойде ли поток от светлина,
широк и мощн,
за да измие
и теб „Комерсиал“,
и тая улица от мрак и кал!“

Докосвам с устни и изпивам капката,
частница от небесната душа.“

Те си мислят, че мислят за всичко,
но не знаят със себе си що да
сторят в мрака, а уж се обичат
и твърдят, че творят за народа.

Те се мъчат живота да яхнат,
но не знаят, какво тук с Пегаса
да направят и смятат те смахнат,
щом си влюбен в това, що не гасне.

Те крещят, че вината е в тебе...
Не разбират, какво тук им свеждаш
с тази светла усмивка – потребна
на човешката, крехка надежда.

Стих ти свалям в нощта вместо шапка,
зърнал вечност у твоята капка!

Студен сонет / Калин Михайлов
София

Примамливото подло огледало
мъ дебне лак, но как съм уморен
от този образ вечно отгчен,
привидно запечатал мойта цялост!

Ще трябва да му метна одеяло –
единственото в този апартамент
и нека да ми е студено, нека
да зънне поетичното ми тяло!

Не ще се превъзнася то така,
не ще копнее все да се оглежда
във всякаки несъbdннати надежди
и няма да се питам вече как
заплита ме в измамната си прежда.
Душата е по-истинска под скрежа.

Поети и жени / Константин Лаков
София

Сезоните на възрастта се сменят
и месеците профучават като дни.
Онази със косата ми се смее –
а аз все още мисля за жени.

Дочаках петдесет и пета есен.
Когато есенният дъжд вали,
успешам, че ме хваща плесен –
но аз все още мисля за жени.

Въртят ме кокалите, разни ишиаси
са ми на гости като у дома си –
но имам ли акъл да ми уврят?
Поетите все мислят за жени.

Я вместо да ни давате награди,
бастирайте ни още млади...

Есента е жена / Христина Главанова
Севлиево

Представи си, че срещнеш висока жена
с мокасини червени. И мокра коса.
С пъстроперо сако на кафяво рае...
Тя е птица и късното лято кълве.

Тази странна особа витае навред,
топлината попива и с пръсти безчет
по листата полага прощални бои,
но с отсенки, в които тъгата струи.

Щом се спусне и вейне вихрушково в мен
с къса сянка поляга смутения ден
в уморените летни безцветни треви.

Затова щом развее дъждовна коса,
разпознавам и себе с в тази жена
с листопадните багри и в мен придошли.

Издателство „Жанет 45“ и
„Фондация Лъчезар Станчев за поезия“

на 14 октомври от 17.00 часа,
в НДК - Литературен клуб „Перото“,
ще представят стихосбирката „Капка“
на Лъчезар Станчев, в избор и
подредба от Светлозар Игов.

Събитието е посветено на 110 г. от
рождението на „Поета на Усмивката“
спесен хит на Митко Щерев
и Трамвай №5.

А) Полет / Любомир Чернев
София

Сред празната човешка суeta
една усмивка ме настигна някак си.
Препреци и вълните. Спря на пясяка
и се обърна цяла към света.

Не я очаквах. Даже ме учуди!
И раздели м с моето море.
И с детската мечта – да бъда буден,
щом любовта на пясяка ме спре.

Аз взрях се в нея... Колко дълги нощи
съм търсил своя път към красотата,
а въщност тя до мене е била.

На този бряг следите ти все още
ги има... Аз държа те за ръката.
Ръцете ни превръщат се в крила!

Б) Яхния от безсмислици (и щипка истина)
/ Стефан Ангелова
Варна

Сонет за събърканото ястие Вселената,
горещият ордьовър на живота
със привкус на димящо Сътворение –
величие, прегълъщащо се с болка.

Сонет за супата безвкусна Съществуване;
набълъскана с подправки всевъзможни,
подсилващи една след друга чувството,
че винаги ще липсва нещо още.

Сонет случаен за кулинарията,
солящ кристалче след кристалче философия
от отчаян опит да спаси чинията
с отдавна вкинала се за света теория.

Сонет за вечното, неоправдано търсение
на смисъл, даващ вкус с едно поръзване.

В) Обяснение в любов / Петя Александрова
София

Ти ми хваща ръката и тя отмалява.
Тази моя ръка, уж послушна до днес,
ти е ангел, разнасящ благата вест;
„Радост! Слушайте - чудото става!“

Как да моля, да викам, да плача сега -
дланта ми лежи в твоята, като упоена.
Земята се врътна, зимата цъфна зелена,
от брезите премързнали капят капки мъзга...

Не отпускай ръката ми нито за миг!
Дръж я като пръсьда, запечатана в плик...
Иначе ручеят мъква, звездите гаснат съвсем...

Ако трябва, бих прекарала вечност така –
цила в думи, които няма да произнесем...
И ще прорастне ръката ми в твоята топла ръка.

Г) България / Иван Беловски
София

Страна свещена си за мен,
в пръстта ти спят незнайни войни
и твойте знамена достойни,
не са попадали във плен.

Една си ти на този свят,
като съмъртта, като живота.
Мнозина виждат в теб Голгота,
далече търсят благодат.

Намират ли го там, не знам,
това не ме интересува.
Родино, ти си моят храм,

където с гордост се черкувам.
Не вярвам по света голям,
народ без теб да съществува!

Наградите от Първи всебългарски конкурс
„Награда Лъчезар Станчев за поезия в
сонет“ от Община курорт Вършец '2018
бяха връчени от

Кмета инж. Иван Лазаров на 2 август
по време на „Празника на курорта,
минералната вода и Балкан – Вършец“.

ПЪРВА НАГРАДА:
Петър Кацацов за „Аз ли??“

ОТЛИЧИЕ:

Калин Михайлов за „Студен сонет“,
Константин Лаков за „Поети и жени“ и
Христина Главанова за „Есента е жена“.

Журито на конкурса: поетите
Бойко Ламбовски – председател и
Мартен Калеев, и литераторката
проф. Румяна Л. Станчева се е
ръководило от принципа за висока
художествена стойност на текста, както и
от степента за формално съответствие на
формата „сонет“, съчетана с безспорна
стихотворна култура на авторите.

О Т З И В И

Общината във Вършец отчете
результатите от националния литературен
конкурс на името на родения в града поет
Лъчезар Станчев. Благодаря на всички,
които изпратиха творби за конкурса, вие
направихте Вършец по-популярна
дестинация, прибавяйки към неговите
забележителности и романтиката на
нежната поезия, заяви кметът Иван
Лазаров...

Кметът на Вършец Иван Лазаров
даде дума, че община ще направи
конкурса ежегоден.

(из Кмета.bg)

Кметът благодари на поетите и обеща
конкурсът да има и следващи издания.
(из БТА)

Бойко Ламбовски:

Имам честта да представя резултатите
от **Първия всебългарски конкурс за
„Награда Лъчезар Станчев за поезия в
сонет“** от Община Вършец '2018 г. с
подкрепата на Фондация Лъчезар Станчев
за поезия – съорганизатор.

Бях много изненадан от резултатите,
които се получиха в този конкурс.
Очаквах, че като пръщпалник на това
амбициозно литературно издание ще се
съберат 20-30, максимум 40 участници.

**159 сонета, скъпът българи, 159 в тази
най-висша форма на стихотворното
маисторство, наречено сонет. И съм
изключително радостен да ви кажа,
че връщането към тази класическа
форма сред българските поети е един
прекрасен знак за облагородяване на
стихотворната култура.**

За съжаление, уви, в днешното
време, в което високите образци отстъпват
често пред лиспата на вкус, пред
ерзаца, това се случва и в поезията.
Сещате са за един анекdot,
разказан на диалект:
„Ти моеш ли да свириш на
акордеон?“ „Абе не съм
пробвал, ама мом
и да мом.“...

Продължава на следващата страница.

По същия начин, започват да пишат някои хора днес, без да притежават необходимото маисторство и без да притежават съзнанието, че е необходимо маисторство за всяка област на съзиданието.

Фондация „Лъчезар Станчев за поезия“ и Община Вършец възраждат сонета чрез настоящия конкурс.

Чест прави на Община Вършец в лицето на г-н Кмета че подава ръка на музите. Моят скромен опит, като човек обикалящ цяла България е показал, че тези селища които действително се обръщат към музите, те притежават не само културна аура, но някак по-бързо излизат от всякаква криза. По-бързо се възраждат. Защото както е нужна красота, за да наредиш думи една до друга, така е нужно да наредиш добре мушкатата по прозореца, да си направиш добре къщата, да си направиш добре порти хотела, в който ще привличаш туристи. Нещата са свързани. Във всичко това има красота.

Лъчезар Станчев съгражданинът на Вършец, роденият тук поет, посланието му е обичайте се един друг, правете повече красота, радвайте се на този хубав свят наоколо. И затова, дай боже, да има дълъг живот този конкурс. И да мотивира най-добрите пера на България към все по-съвършени произведения.

Държда да подчертая, че конкурсът беше абсолютно анонимен. Ние които четяхме проф. Румяна Л. Станчева, Мартен Калеев и моя милост не знаехме изобщо кой е писал тези текстове. Дали не ги е писал някой наш лют враг, когото ще наградим, обаче няма как, защото не знаем кой ги е писал. **Това е, награждаваме само по естетически критерии. От тази гледна точка, това е най-чистия конкурс в който съм участвал до сега като жури.** Защото действително ние нямаме никакво понятие кой стои зад тези текстове. Може да е имало известни автори, които не са получили награда. Може всичко. Но, това е...

Мартен Калеев:

Днес България се дели на две, поети и бъдещи поети. Съкли съграждани, уважаеми г-н Кмете Лазаров благодаря ви от сърце, че благодарение на вашата отзивчивост и гостоприемство Всебългарският конкурс за „Награда Лъчезар Станчев за поезия в сонет“ вече е факт. И то в рамките на традиционния Празник на минералната вода и Балкана. На наградените честито. На тези, които са изпратили и достойно са се представили, но не са спечелили призовите места, благодаря. И все пак се надяваме, че ще имат следващ шанс в следващите кръгове на конкурса. Защото мъдрите хора са казали: „Времето от камъка отхапва, но от писаното не.“

Проф. Румяна Л. Станчева:

Според регламента на конкурса „Награда Лъчезар Станчев за поезия в сонет“ отличихме сред многото участници в състезанието само 4 сонета. От конкурентното участие на повече от 150 поети се убеждавам, че мнозина продължават да ценят сонетната форма и да изразяват оригиналните си идеи, с чист ритъм и звучна рима. Девет века след създаването на тази европейска поетична форма, сонетът продължава да бъде бодър и обичан. Аплодирам поетите...

Д) Заклинание / Анелия Иванова Вършец

На утрото в най-бляскавия сън,
когато слънцето целува небесата,
над моя град ехти камбанен звън
и той изгрява в нежност и позлата.
На младостта изящното лице
рисува времето – слуга на суетата.
Трептят сезони в свидното градче
и с боровия дъх заклеват ми душата,
щом в зряло пладне слънцето блести
и в снежна радост бързоструйна е реката,
да го жадувам в бури и в мъги,
да го създавам тайно, в нощ на чудесата.
До сетния ми изгрев зарево да пръска
най-искрената обич - свята, вечна, дръзка!

Е) Сладка гушка / Анонимен

На М.

Страшно ме омая сладката ти гушка.
Тряска ме щастливо бясната вихрушка.
И без малка чашка и без люта чушка,
в съня ми гушка всичко ще клатушка.

Ето, че веднага преминава стреса.
Даже без намеса скачам в рок експреса,
щом ще видя туха чудно да се люшка,
твойта непокорна супер златна гушка.

Над вършечки хурки – кукли на Тодора
гушка се присмила и мъглее взора.
Няма вече бедни, няма прости хора.
Всички сме богати с гушка в кръгозора.

Що не вземе малко, сладко да поспинка
тая „моя“ гушка – смучка в градинка?

Ж) Достойнство – сонет / Елица Ангелова Concord, California, USA

Какво, че океан си ти,
пък аз съм капчица нищожна?
Нали вълна да се роди,
без мен е просто невъзможно?

Нали и в облака съм пак
частица малка дъжд и сняг?
И с много други други като мене
бушувам в твоите вълнения.

Сезоните край мен летят,
но аз съм все една и съща.
Изчезна ли, за миг пресъхвах –
превръщащ се в пустинен път.

Не, аз съвсем не съм нищожна,
щом ти без мен си невъзможен.

З) Вършец / Йордан Йорданов Русе

Не може толкова голямо чудо
извън сърцето ти да е в окови.
Градчето в тебе се разтваря лудо
с най-чистия си здравословен повик.

Балкана спуска плащове зелени,
хоро на място чинарите тропат.
От птича песен, алчно присвоена,
отстъпва тишината тук без ропот.

Макар че никога не ще отмине,
Поета лъчезарен пак минава
с усмивката си предана и свята.

По стъпките му ще бият цветята...
И вече знаеш по каква причина
тук всичко се нарича Незабрава.

И) Път към теб / Богдана Калъчева Карлово

Престъпно къс е пътят ми до теб,
а път обратно още не съзират.
Дори стихът ми тромав и нелеп
към теб и все към теб напира.
Към теб ме води всеки листопад,
среднощ се раждаш с тишината.
Зовът на нечий клаксон по обяд,
дори отровата в бензиновите пари,
не път към теб, а цяла магистрала
ми чертят. И няма светофари
да ме спрат, и път ще стана цяла,
но нишката до теб ще си запазя.
Дори да е заплетена направно.

К) Залез над Дунава / Росица Игнатова София

Започваш ти от камерата лява на сърцето ми,
макар че (знае се) извираш някъде в Баар.
Щом някой спомене за теб – лицето ми
прелива в багри слънчеви на кехлибар.

Където и да съм, аз нося в мене залеза:
познават ме със ярките му цветове,
с опасните течения, с тихата инвазия –
(на вид смилено) как навътре те влече.

Но твоите води се сменят – неизбежно е
със тях се сменя и цвета на моя ден...
Днес аленият залез избелява (нежно е) –
когато с цяла младост си далеч от мен.

Заспивам... Ако реката е във синьо
или бяло, не ме буди!
Дочакай я в червено, и тогава
по слънчевия път ме изведи!

Л) Снеготопене / Нико Стоянов Бесарабия

Ни печалба, ни щета. –
Главоболно натъжена,
дебнешком кълве нощта
звънкото снеготопене.

Сумрачната суeta
ше привърши вече денем –
в тази снегжна чернота
върху сънните терени

ше изиспе с лекота
февруарската вселена,
като искри от дланта,
шепа въглени студени

и ще пълзнат над степта
пламъчетата зелени...

М) Безсмислен сонет / Валери Станков София

Далеч от теб – все по на юг,
а може би все по-на север,
животът тръгва си от тук,
додете отлети – forever! –

натам – към вечния приют,
де спят любимите ти близки,
летиш – мъдрец, мечтател, шут,
вечерял с кралските огризики,

куму си нужен? – помъдрял
във оглупяващата общност,
от кал създаден, ставаш кал,
дали си просяк, или крал,
дали изобщо си живял? –
или не си живял изобщо.

Н) Последният дъжд / Нели Станева Берн, Швейцария

Тази нощ се изтече последният дъжд
и земята прошепна ми тихично „Спри“,
тук е мое пространство, минаваш отвъд.
Аз ще плача, а теб те родих да крециш

с радостта на дивак, на поток, на лавина.
Пий сега на обратно всички тези сълзи,
образ мой, плод от моята дивина градина.
В тези слаби ръце всичко силно държиш.

Аз се хвърлих в тревата и жадно изпих
тази течност от нея, а после в небето
устни впих. И със себе си то ме покри,
и със лунни ръце изсухи ми сърцето.

Тази нощ се изтече последният дъжд.

Като хладна целувка на отиващ си мъж.

За авторите непредставени в Интернет

Анелия Иванова е учител от курорта Вършец,
Богдана Калъчева от град Карлово е учител
по английски език и възновител.

Стефани Ангелова е ученичка в Първа
езикова гимназия, град Варна. Печели първа
награда за поезия в Конкурс „Живеем в земята на
Ботев“ и др. Посещава лит. клуб „Касталия“ град
Варна с ръководител Магдалена Макова.

Анонимен е, може би, самият Шекспир, чел
за красотата на Вършец от Дора Габе?

За „поета на Усмивката“ в „Капка“
и неговия слънчев град в „Земя под слънце“ от
най-успешната за Царство България – 1939 г.

В поетическото присъствие на Лъчезар
Станчев разпознахме една тишина, останала в
миниатюр от шумната патетика на много
негови съвременници.

Надежда Стоянова, 2017, „Тишина в
миниатюр“, сп. „Филологически форум“ бр. 5.

Стихотворението („Ти се връща“) е според
мене съвсем пряка реплика към Далчев и то не
само защото съвпадат отиващия и
завръщящия се, но и защото тук е много
точен в това стихотворение. Дори бих казал не
е само автointerпретация, а интерпретация на
Далчевата поетика, в която продължават да
тежат „безмерно разочарования безбройни“. На
тях Лъчезар Станчев противопоставя „любов и
малка земна въяр“. Това е противостоенето на
тези двама поети.

Светлозар Игов, 2011, в Лъчезар Станчев
от 30 – те до итога на „Париж“ и „Усмивката“
стр. 61. БАН-ИЛ Изд.център „Боян Пенев“ 2011.

Помня, че наизуст знаехме неговите неща и
всички се влияехме. А пък най-много Сашо
Вутински и видяхме до ден днешен влиянието
на лъчезар-станчевия стих.

Валери Петров, 2004, „Поета на усмивката“,
изложба в НБКМ (док. запис 27.5.2004 г.)

И най-после един нов лауреат – младият
поет Лъчезар Станчев за сбирката му „Земя под
слънце“ в която в изящни и различни от
Каралийчевите звукови хармонии трепти
патетично същата бойк маката родна земя.

Йордан Бадев, „Щастливите от 1939“, За
Годишната награда поезия, в „Зора“, брой 6168

Онова, което отличава поезията на Лъчезар
Станчев, е преди всичко липсата на изкуствени
провиквания, нагласени пози, тържествени
изъстъпления, с каквито в последните години
мнозина се опитаха да изнасят нашия усет за
художественост.

Петър Динеков, 1930, „Безшумни дни“ в.
„Литературен глас“, Год. 3, Брой 90, 22.11.1930

Избор и подредба от Светлозар Игов, изд. Жанет 45, 2018 г.

